

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: osztorfőnkön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előljárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTALAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so. a. k. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10.489. szám

Tarifaharc Ausztria ellen.

Irta: LÁZÁR PÁL országgyűlési képviselő.

Ausztria államosított vasúthálózatával erős fegyverekre tett szert a magyar kivitel megbénítására.

Közzétett tarifareformja azt bizonyítja, hogy e fegyverekkel a legkíméletlenebb módon akar élni. E tarifák 1910. év január hó 1-én lépnek életbe. Sürgős feladatunk, hogy az osztrák támadással szemben megvédjük gazdasági érdekeinket. Ennek bizonyítására legyen szabad az államosításra vonatkozó törvényjavaslatok indokolásából a következőket kiemelni:

„Az államosítás folytán az osztrák államvasutaknak módjukban lesz fokozottabb mértékben vonalakra terelni a monarchia forgalmát, a kivitel előmozdítani, a behozatalt pedig szabályozni. Módjukban lesz továbbá az államvasutaknak, hogy a forgalmat a hosszabb osztrák vonalakra tereltesék, viszont egyes viszonylatokban gazdasági okokból a más utvonalak szállítási jogosultságát is kimondhatják.”

Ezen indoklás nyílt bevallása annak, hogy Ausztria illojális harcra készült ellenünk. Illojális az osztrák tarifareform elsősorban azért, mert míg a magyar államvasutak tervezett tarifaemelés az eddigi tarifáknak csak 7—10 százalékára rug, addig az osztrákok egész 50 százalékgig fogják a szállítási díjakat felemelni és e prohibíció jellegű fuvardíjakkal némely magyar árut az osztrák piacról teljesen leszorítani, míg azok hatását az osztrák árukra külön díjkedvezményekkel fogják paralizálni.

Illojális továbbá az osztrák tarifákban érvényesülő mesterséges vonalmeghosszabbítás is. Az osztrák tarifákban e vonalmeghosszabbítások kétféle eredetűek. Az egyik az úgynevezett virtuális hossz, amelynek számítása akkor jogosult, ha sok költséget igénylő műszaki létesítmények, a forgalom nehéz lebonyolítása, vagy a korlátolt teljesítő képesség ezt indokoltá teszik. Nemzetközi szokásjog, hogy a befektetések, az üzemeltetések és a teljesítmény arányában számítják többre a megfelelő vonalhosszt. Ily alapon állapították meg például, hogy a Vöszlaubruck-Kammer-i vonalrész másfélszeres hossza számítható. Ily példák továbbá a simmeringi vasut, a Brenner vasut Kufstein-Ala vonala. Ily alapon lesz beszámítva a Baja-Bátaszéki hid 18 kilométer helyett 49-re. Ugyanezen alapon számíthatnánk virtuális hosszakat a pozsonyi alagutnál, a fiumei kammera—oravicai vonalrészre és így tovább. Az ezen alapon számított osztrák vonalmeghosszabbít-

ásokai jogosultnak kell elfogadnunk, de ellenkezik a nemzetközi szokásjoggal, ha nem az említett matematikai alapon lesznek a virtuális hosszak megállapítva. Teljesen ellenkezik pedig a nemzetközi szokásjoggal az osztrákok önkényes azon vonalmeghosszabbítása, amidőn a különböző utirányok közül a leghosszabbat veszik alapul, holott minden a különböző utirányok közül a leghosszabbat veszik alapul, holott minden más európai államban a két végállomás között mindig a legkisebb kilométerszám szerint veszik vonalhossz gyanánt és a tarifát a legolcsóbb utirány egységárai szerint számítják. Az osztrák tarifatervezetben több ilyen önkényes mesterkélt vonalhossz van felvéve, amelyek egyes relációkban egész 50 kilométerrel hosszabbítják meg kiviteli utunkat.

Végül illojális az osztrák tarifa azon tendenciája, amelylyel bennünket az eddigi forgalom részese-déstől el akar ütni. Midőn a magyar államot reá kényszerítették arra, hogy az óriási befektetéseket igénylő katonai célokat szolgáló vidrányi—beszkidi és körösmezei vonalakat kiépítsük, ellenszolgáltatás gyanánt a külföldi forgalomban való részesedés lett részünkre kilitásba helyezve. Azon körülmény pedig, hogy most a gács—vieni és az ost—nordwest relációkat a helyi díjzabásba vették fel, arra enged következtetni, hogy részesedésünk-től el akarnak bennünket ütni és e forgalmat teljesen magukhoz akarják ragadni.

A vázolt támadás annál súlyosabban sújtja kivitelünket, mert Magyarország főleg tömegárukat exportál Ausztriában, melyek árát nagyon is befolyásolja a szállítási díj.

Ami a fakivitelünket illeti, ugy a felvidéki fára vonatkozólag eddig sem voltak kedvező kötelekai vagyis közvetlen díjzabások, mert azok csak 5—6 koronával voltak olcsóbbak, mint a kilometerszerinti díjtételek. A galíciai, bukovinai viszonylatban tervezett emelés mintegy 20 százalégra rug. Az osztrák verseny tehát csak akkor lesz felvidéki fatermelésünkre veszélyes, ha az osztrák termelőket díjkedvezményben fogják részesíteni, a magyar kivételes kötelekai díjzabást pedig nem újítják meg.

Másképp áll a dolog az erdélyi érdekcsoportra. Nevezetesen csik- és háromszéki vonalokról csak addig lehetséges fát Ausztriába exportálnunk, míg a fuvarkülönbözetet Budapesttel szemben 30—35 koronát nem haladnak túl. Az új díjtételek alapján a fuvarkülönbözök 70—80 koronára fog rugni s így lehetetlen lesz majd az erdélyi fának további exportálása.

Szénkivitelünk jövője még szomorubb képet mutat, mert a határszél-től Wienig terjedő távolságoknál az eddigi fuvardíjat több mint kétszeresére emelték. Így pl. a wieni viszonylatban 15 f-ról 34 f-re emelték fel a fuvardíjtételt és ezzel lehetlenné teszik az eddig körülbelül 3 millió q-ra tehető szénexpórtunkat, ami 1500—2000 munkásnak veszi el kenyerét, míg mi kb. 13 és egy-kettő millió q szenet és pirszenet hozunk be Ausztriából és ezzel hétényolc ezer osztrák munkást istápolunk. Szemünk előtt áll tehát azon óriási kár, amely az osztrák tarifa merényletből termelésünket érheti s keressük már most a védekezés és megtorlás eszközeit.

Be kell vallanunk, hogy puskaporunk egy részét már elpuffogtattuk azzal, hogy jövő tarifáinkat közreadtuk, mielőtt az osztrák tarifákat ismertük volna. Az is bizonyos, hogy kezünk a kiegyezéssel 1917-ig sok tekintetben meg van kötve. Mindazonáltal nem állunk fegyverzetlenül az osztrák támadásokkal szemben.

Teljesen magamévá teszem Gerő Károly máv. főellenőrnek a vasuti és hajózási klub közgazdasági szakbizottságában 1908. évi december 11-én tartott felolvasásában kifejtett azon véleményét, hogy az osztrák támadásokkal szemben leghatásosabb fegyverünk lesz a mai kötelekai rendszer felmondása.

Ennek felmondásával egyttal be kell szüntetni mindazon megállapodásokat is, melyekben forgalmunk irányítását lekötöttük és be kell szüntetni mindazon referenciákat, amelyeket eddig osztrák áruknak adtunk. Így például a dombran-debreceni viszonylatban a 170 korona díjtételből 27 koronát elengedünk; a budapesti viszonylatban az engedmény 29 korona, a gázgyártásra rendelt szén még további 6 K. engedményt kap 10 tonnánkénti.

Helyesen mutat rá Gerő Károly jelzett felolvasásában arra, hogy az Ausztriával a kiegyezés idejére lekötött közös áruosztályozásra és díjzabásán kívül képezhetünk egy autonóm díjzabást országhatártól-országhatárig, amelyet teljesen a magyar speciális viszonyok szerint képezhetünk ki, különös figyelemmel lévén azon csomó pontokra, amelyekkel kikerülhetjük a bécsi díjzabást. Ha azután felszabadulunk a közösség nyüge alól, ugy természetesen az áruszabályozást is, csakis hazai termelésünk megvédését a magyar viszonyoknak megfelelő tarifapolitikát csakis önálló gazdasági berendezéssel érhetünk el.

Ezen alapra lépett vasuti politikának, amidőn 1891-ben megváltottuk az akkori osztrák-magyar államvasutnak országunkban fekvő részét. Ezen alapon haladt tovább Kossuth Ferenc, midőn az új kiegye-

zésben fenntartotta a tarifaképzésben az ország szabad rendelkezési jogát.

Ezen az úton most már megállani vagy visszatérni nem lehet. Az osztrákok oly harci tarifákat léptetnek életbe, amelyek fölének egy önálló vámterülettel. Az osztrák támadás egyaránt éri és sújtja Magyarország minden lakosát. Így rombolják le az osztrákok azon falakat, amelyek eddig különböző nemzetiségűeket, különböző politikai állásukat elkülönítettek. Álljon tehát az egész nemzet az önálló gazdasági berendezés alapjára. És a nagy cél kivívásában ne legyünk kishitűek. Az, hogy a dinasztia idegenkedik a magyar érdekeket Ausztriával szemben megvédeni, nem lehet ok a meghátrálásra. Elég példát láttunk magunk előtt, a hol a fejedelem akarata meghajolt a nép állhatatos és erős követelése előtt. Talán elégséges e tekintetben a polgári házasság kivívására, de még inkább Lueger esetére reá mutatni. Luegert polgármesteri állásában csak háromszori megválasztása után erősítette meg a császár. És ugyanezen Lueger most a dynastia teljhatalmu kegyence.

Mi nem riadunk tehát vissza a gazdasági harctól, amelyre az osztrák szertelenség kényszerít bennünket. A harci tarifákkal szemben, ha kell a retorzió fegyvereit szegezzük. Az osztrák érdekeket könnyen szívén találjuk, ha az ő importjukat támadjuk meg.

Csak textilárukban behoztunk Ausztriából 1.109,979 métermázsát 565 millió 209 ezer 641 korona értékben, az összes behozatalunk pedig 33,654,607 q. 1,339.353,747 K értékben volt.

Magyarország fogyasztó képességét legjobban illusztrálja az, hogy 8 éven belül az Ausztriából hozott áruk közel 45 százalékkal, értékük közel 50 százalékkal növekedtek.

Ha Ausztria szertelenségében oly vak, hogy saját érdeke ellenére legjobb koloniája kizsárolására, tönkre tételére tör, ugy a nemzet önfentartási ösztöne meg fogja találni a fegyvereket az ádáz támadás visszaverésére.

A harcot Ausztria a tarifa terén kezdte meg, itt kell kormányunknak a veszedelmet és a visszatörést első sorban szerveznie.

— **Ieles mond sok.** Aki felveszi penáját, szőljön igazat, vagy hallgasson. — Könnyebb a napilágot eloltani, mint a keresztény egyházat eltörölni. — Bármely terhes tiszt is könnyűvé lesz, ha méltó bért s jutalmat vesz. — Kereshetjük Istent eszünkkel, de megtalálni őt csak szív által lehet. — Irigy előtt csak azért is vétkes vagy, mert nem véttel. — Az irigység a mások jóléte miatti betegség. — El kell veszni a világnak, vagy győzni az igazságnak.

Az aradi tizenhárom.*

Folyt. és vége.

Középosztályunk palotái nyomorúságról beszélnek. A léhaság és örült fényezés nyomán sötét bűn, folyton durrogó revolverek. A városi élet mindentelég egy Sodoma, melynek bűnhődése százezer áldozatot követel évenként.

Elkeseredés, osztálygyűlölség! Az egész társadalom felszíne rothadó, háttere komor, mint a sötét viharos éjszaka.

Kölcseyvel kiáltok fel igen tisztelt gyűlés, ha látom szomorú helyzetét hazámnak!

Hol van a nép, mely pályát izzadni, Izzadás közt hősi bért aratni
Ősz atyáknak nyomdokin tanult?
A dicső nép, mely tanult izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni
Névben él csak, többé nincs jelen“.

Árva nemzet árva tanítója méltán kiálthatna fel!

Ezért kellett feláldoznia magát az aradi tizenháromnak? Ezért kellett vérrel hinteni be a magyar Golgotát, hogy 60 év múltán a gyökereiben megőrölt szabadság fája dicstelenül düljön a porba?

Nem, lelkesülő tanítóbarátaim!

Van a szabadságfájában eleven csira, mit fenntartott a hitélet és kharitás. Gyöngye hajtásain ott van egy pár virág a keresztény szocializmus s agrár eszmék fesledző bimbója. Vértanuk véreből szivta szervi erőit, most már titeket vár, mert a bimbóbontáshoz áldozatos szív lüktető szeretete szükséges. A ti veritékező munkátokat óhajtja a fa, hisz a ferde utakon járó nemzet-társadalom megmentését, a haza sorsának felvirulását e virág termése hozza meg! Munkára hát! A nemzet tanítóit várja az Arad felett szivárványos könnyeket hullató nemzeti Génusz. Ma nem meghalni, — élni kell a hazáért! Legyünk egy-egy élő vértanu a hazát tettel szerető, munkával valló hazaszeretőben, erős ék kiméletlen kertjének a Pannónia virágos kertjében felburjánzó gyomok kiirtásában. Merítsünk az aradi Golgotából lelki erőt a hálátlan munka kitartó teljesítéséhez, hogy a XX. század nagy Magyarországa megteremtőinek vértanúságot szenvedő magyar lelkes tanítói sereget vallhassa.

„Bucsuzó anyának fia szent ereklyeképet ad“.

Fia, alázatos gyermeke voltam e hitéletben s hazaszerető ápolásában gazdag tanítói körnek. Itt szivtam magamba az éltetadó eszméket s lettem a haza sorsát szerényen munkáló ember. Ez az édes anya nyomott lelkembe egy képet a mikor távoztam. Ezt hordozom ma is keblemen, — a szent kereszt jelét!

Én is adtam egyet az én jó anyámnak. Jó anyám fiai nézettek rá gyakran. Ez is egy szent kereszt, a magyar szabadság véreből megázott drága szent keresztfa, melyet a 13 vértanu methamorforizált s mely ma ott ragyog a magyar haza egén; rajta felírás:

„In hoc signo vinces“

És győzni fogunk!

Isten Veletek.

*Gál Imre emlékbeszéde az udvarhelyi r. k. esp. tanító-egylet sóvidéki fiókkörének ülésén. Szerk.

HIREK. Casabianca.*

Felicia Hemans.

— Mutatvány Zsoldos Benő, székelyudvarhelyi kir. törvényszéki albirónak a budapesti Franklin-Társulatnál most megjelent „Lalla Radha és egyéb műfordítások“ című kötetéből. —

... Ott állt a lángoló fedélzetén,
Honnan mindenki elfutott, csak ő nem; —
A láng, — az égő harci roncs fölött —
Körüle fénylett e nagy temetőben ...

S ő mégis ott állt: bátran és üdén,
Mintha vihart nyugózni vón' hivatva. —
Egy büszke, bár még gyermekes alak, —
Dicső, nagy ősi vérnek hősi sarja ...

... Terjedt a tűz, — de percig sem akart
Mozdulni atyja engedelmé nélkül;
Ám az atyja nem hallja már szavát
Fiának, — a halál köde szemén ül ...

S kiált fennszóval a fiu: „Atyám,
Mondd, mit tegyek? parancsol' egyre vá-
[rom]“

— Szegény, nem tudta, hogy a kapitány
Már halva fekszik s mit se' tud fiáról ...

„Beszélj atyám!“ — szólott újra a fiú, —
„Lehet-e mennem innen, a hol álltok?“ —
... Csak ágyúörgés válaszolt reá, —
S terjedtek egyre rémesen a lángok ...

Azok hevét érezte homlokán,
S lehelletét hullámozó, dus hajában, —
És itt, ez elhagyott haláltanyán
Szétnézett némán, búsan, egymagában ...

S kiáltott még egyszer jó hangosan:
„Oh, mondd atyám, itt kell-e állni nékem?“
— A míg föléje, szemfedő gyanánt,
A láng ölelve ráborult egészen ...

Szilaj, vad fény áradt el a hajón,
A zászlót megfogták a lángok ott fenn, —
S szétáradtak a hős gyermek fölött,
Mint óriási lobogók az égen ...

Aztán jött egy borzasztó dördülés —
A hős fiú hol állt előbb? — Mivé lett?
Kérdezd a széltől, — a tengerre csak
Tört roncokat hintett a végítélet ...

Árboc, kormány, — mind szerte a vizen,
A céljokrak bár híven megfeleltek:
— De egy ifjú, hűséges szív vala
Legdrágább, mit a habok eltemettek ...

* A fiatal Casabianca, az Orient hadihajó parancsnokának 13 éves fia, a nilusi útközben nem távozott helyéről a hajón akkor sem, midőn az már tüzet fogott s mindenki odahagyta. Ott lelte hősi halálát a hadihajón, mikor a lángok a löpőkamrárt elérve, a felrobbant löpor az egész hajót pár perc alatt megsemmisítette. Ezt a jelenetet örökölte meg Hemans Felicia e szép költeményében.

— Az oláhfalvi választás tegnap délelőtt folyt le és pedig egyhangú eredménnyel. Nagy Andor visszalépése folytán Embery Árpádot, a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium érdemes tanárát egyhangúlag a kerület országgyűlési képviselőjének választották függetlenségi és 48-as programmal.

— Feltűnő áthelyezés. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök — mint értesülünk — Mátéffy Domokos székelyudvarhelyi kir. pénzügyi titkárt — a szolgálat érdekében — a szolnoki kir. pénzügyigazgatóságához helyezte át. Nem értjük azt a magas politikát, de sejtjük, amely egy igazi függetlenségi és 48-as érzelmű, pártatlan munkabírással és tudással bíró főtisztviselőt, e székely anyavármegye kebeléről leszakítani — elég kegyetlen volt. Micsoda szolgálati érdek kívánhatja Mátéffy távozását, aki szívvel-lélekkel igaz székely? Talán valakinek hely kell, aki mellette nem tudna érvényesülni? Nem kutatjuk; ezuttal csak annyit mondunk: nagyon rossz szolgálatot tettek a székelység ügyének Mátéffy elhelyezésével. Végtelen sajnáljuk távozását innen, szülőtte földjéről. Aki

a székelyt igazán nem szereti, banni sem tud soha vele! Gondolják meg az illetékesek, hátha még segíthetnek a dolgon.

— Kinevezés. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Schwartz Mihály székelyudvarhelyi törvényszéki irnokot jelenlegi alkalmazása helyén irodatisztnak nevezte ki.

— Hivatali vizsgálat a városnál. Ugron Ákos főispán, dr Sebesi János alispán, Németh Albert pénzügyi segédtitkár és Péterffy István pénzügyi számellenőr közbejöttével — mint értesülünk — gyökerező vizsgálatot tartott Székelyudvarhely város tanácsánál. Megvizsgálták a város adó- és összes ügykezelését, valamint a pénztárt, ugyancsak a reudörkapitányság pénzügyi kezelését is. Vajjon azt megvizsgálták-e, hogy miképpen és egyáltalán végrehajjták-e a képviselőtestület egyes határozatait? Nincsenek-e részrehajlások némely dolgoknál? Vajjon a hivatalos órát minden ember egyenlő pontossággal, hasznos munkálkodás mellett tölti-e el? Minő hasznos eszmékkel és cselekedetekkel segítették elő az egyes tisztviselő urak a város anyagi boldogulását és erkölcsi nívóját emelték-e? Folytathatók az ilyen és ezekhez hasonló kérdések egész özönét, de nem akarjuk ...

— A konstancai kikötő megnyitása. Egy bukaresti híradás szerint — múlt vasárnap a román királyi pár, a trónörökös és a miniszterek jelenlétében megnyitották a konstancai kikötőt, a szomszéd Románia világhatalmi tengeri útjának második erőforrását. Mély szomorúság töltheti el a Székelyföld minden igaz fiát, hogy e nagyszabású ünnepség nálunk nélkül folyt le. Holott ha jó Borszék Soma bátyánk terve szerint: az apahida-marosvásárhely-székelyudvarhely-sepsiszentgyörgy-konstancai székely vasut kiépülhetett volna, egyik legelőkelőbb helyet biztosíthatunk volna ott a magyar világhatalmi forgalomnak. Istenem, de nagy vaksággal verted meg intező köreinket, kik nem látják a székelység boldogulására vezető utakat! Vajjon lesz-e világosság? Vajjon kivirrad-e nekünk is valaha!?

— Korai mákvirágok. Székelyszentkirályi községből az utóbbi években csak példaadó, helyes dolgok kerültek e lap hasábjaira. Most pedig egy igen sajnálatos esetet kell szóvá tegyünk, amelyet két megfontolatlan fiu követett el. Ugyanis Bodó Ignác fia Antal és ifj. László János Imre nevű fia, akik 13—14 éves gyermekek, minap egy Zetelakáról Oroszhegybe vándorló drótosított fiúcskát az uton megtámadtak, azt össze-visszaverték s a fiunál levő 14 korona készpénzt elrabolták. Majd a pástorkodó gyermekek a szegény drótos fiura kutyákat uszítottak és azt összemaratták s a mezőn így ott hagyva, elfutottak. Szóval a legbrutálisabb módon bántak el a védtelen vándorló drótosfiúval, kit aztán később az erdőből haza siető két asszony talált meg és a körjegyzőhöz vezették. Elekes körjegyző a nyomozást azonnal megindította. A merénylő fiuk egyike: Bodó Antal nyomtalanul eltűnt. Az elrabolt pénzt pedig a másik fiunál

megtalálták. Mindenesetre elszomorító jelenség és nagyon kívánatos, hogy hasonló mákvirágások minél ritkábban forduljanak elő a hajdan oly híres vendégszerető Székelyföldön.

— Egy kis statisztika. A statisztikai havi közlemények, melyet a kereskedelemügyi miniszter megbízásából a központi statisztikai hivatal szerkeszt és ad ki, vármegyénkre nézve az augusztusi füzetében következő adatokat jegyezte fel: vármegyénk összes népessége múlt év végén 122.995 lélekből állott. Folyó évi augusztusban 68 házasságot kötöttek, amelyből 23 vegyes házasság. Született élve 371, halva 7 gyermek. Elhalt 7 éven aluli 165, fetüli 137, összesen 302 egyén. Népszaporodás 69 lélek. Fertőző betegségek miatt és pedig vérhasban 12, roncsoló toroklobban (torokgyík) 1, számarhuruban 4, gyermekágyi lázban 1 és gümőkórban (szárazbetegségben) 39 halt el. Tűzvész 6 községben volt 7 esetben, amelyből kifolyólag 12 egyén 3970 K kárt szenvedett. A Magyarbirtalom területén folyó évben 8714 tüzeset volt 26,921 korona kárral.

— Méhaptár tanfolyam. A székelyudvarhely-köri méhészegylet elnöksége a m. t. tagokat értesíti, hogy a kirendeltség által biztosított kaptárkészítő tanfolyam 1910. január 2-án veszi kezdetét. A tanfolyamon résztvenni szándékozók folyó évi november hó 15-ikéig Gál Imre méhészegyleti titkárnál jelentkezhetnek.

— Muzeumi ülés. A vármegyei Muzeum-Egyesület Ugron Ákos főispán, egyleti elnök vezetésével tartott választmányi ülésén tudomásul vette az egyes tárgyaknak a Székely Nemzeti Muzeum őrzetébe történt átadását. Elhatározta, hogy e hó 24-én újabb ülést tart és a közgyűlés határnapját folyó hó 31-ikére, határozatképtelenség esetére november hó 7-ére tüzi ki. Szó esett arról is, hogy az egyesület véglegesen nem oszolna fel, hanem valamely módosítással, továbbra is fennmaradna. Erre nézve Dr Paál Árpád a legközelebbi ülés elé tervezetet fog terjeszteni.

— Mennyi állami alkalmazott van? Erre a kérdésre ad választ az alábbi érdekes összeállítás: az állami közigazgatásnál és vállalatoknál állást viselő állandó alkalmazottak összes száma — ideszámítva a magyar kir. csendőrséget is — az 1908. évben 271.429 volt. Ebből volt: tisztviselő 50.253, tiszteletdíjas, kezelő irnok 11.395, altiszt 63.799, szolga 12.201, állandó munkás 133.781. Ezekben a számokban az államvasutak alkalmazottai is beletartoznak, még pedig a következő létszámmal: tisztviselő 6270, kezelő 427, állandó évi fizetéses alkalmazottak 38808, állandó munkások 49000, egyéb állandó alkalmazottak 6315. Összes alkalmazottak 100.820.

— Menetrend változás. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a balatonvidéki vasuton folyó évi október hó 15-től Tapolcától Alsóörsig és Veszprémtől Alsóörsig egy-egy új személyszállító vonat helyezettett forgalomba. Az előbbi vonat Tapolcáról d. u. 5 óra 16 perckor, az utóbbi pedig Veszprémből este 6 óra 11 perckor in-

Ne létovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát,**

amely 10 perc alatt a legmáskább migráint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ara 1.20.** Kapható minden gyógyszerészek által. — Készíti: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen postai küldéssel. — Székesfehérvár.

Őszi borsót 100 kg. 32 K. Szösös bükköny legkorábban használható takarmány 100 kg. 48 K. **Szösös bükköny Szentjános** rozsszal 50—50 százalékos arányban keverve 100 kg. 34 K. A marosvásárhelyi raktárunk, utánvét ellenében, zsákok beszerzési értékben számítjuk. o o o o o o o o o o

SZEKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE.

Központ: Marosvásárhely. — Fiókok: Székelyudvarhely-Sepsiszentgyörgy.

Magyar kir. államvasutak.

Szám: 264586—909.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1909-1910-re.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lépett életbe, mely a jelenleg érvényben lévő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A Budapest keleti p. u. arad-tővisi vonalon.

A Budapest keleti pályaudvarról délután 2 órakor induló, Aradon át Predealra közlekedő, valamint az onnan Aradon át Budapest keleti p. udvarra délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonat Pusztatényő állomáson feltételeesen megállítatik.

A Budapest keleti p. u. Predeal-i vonalon.

A Budapest keleti p. u. és Predeal között Aradon át közlekedő, Budapestről délután 2 órakor induló, illetve az ellenirányból Budapestre délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonatok forgalma Brassó és Predeal között november hó 15-én tul, az egész téli évadon át fentartatik.

A Tővisről délután 2 óra 24 perckor induló gyorstehervonatnál a személyszállítás Tővistől — Székelykeresztúr-ig megszüntetettik.

A Küküllőszög — parajdi vonalon.

A Küküllőszögről délelőtt 9 óra 34 perckor Parajdra induló és az onnan délután 12 óra 43 perckor Küküllőszögre érkező személyvonat az idén az egész vonalon télen át is forgalomban marad.

Budapest, 1909. szeptember hó.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Utánnyomás nem díjazatik.

Magyar Könyvveteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvveteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Kárpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Meszter-u. 27. Mutatványzámat szívesen küld a kiadóhiv.

MIERT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványzámat ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Sas-u. 12. sz.

Tanulónak

ügyes fiut
fizetéssel
azonnal
felvesz
Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

TALÁLÓS o o o o o o KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessen habozni** és a mikor csak a legcsekélyebb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

Apró a hirdetés,
apró a költség!

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Amortizációs tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt

az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR

Ferenc József-ut 7. szám a.

Válaszbélyeg csatolandó.

FOGORVOS

Perl József

Amerikan Dentist

Közelebbről Székelyudvarhelyre o o érkezik. o o

Grammofon és kintűnő lemezek

gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében.

Magyar királyi államvasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvárt.

33794 1909—II. szám.

Versenytárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak kolozsvári mozdónyszerelő műhelye kibővítése céljából szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Boeska-tér 4 szám II. emelet 52 ajtó szám) valamint a kolozsvári osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlatlételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előtérzése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1909 évi október hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül, vagy posta útján beküldeni.

Az egyes munkanemekre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni.

Ajánlat a 35794 II. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1909. évi október hó 27-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Boeska-tér 4 szám földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy a melyből valamely melléklet hiányzik nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1909. évi október hó 28-án déli 12 órakor fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1909. évi október hó 30-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatuk-

ban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban feleltendőek és igazolandók.

Az ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ez ideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólirott üzletvezetőség fentartja magát, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekiutet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár, 1909. szeptember hó.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

(Utánnyomást nem díjazunk)

A kadicfalvi ecet.

Az emberi szervezetre káros hatással bíró mérges anyagokat nem tartalmaz. **A kadicfalvi ecettel** savanyított ételek kellemes finom ízt nyernek. **A kadicfalvi ecettel** eltett ugorka egy év múlva is üde, friss marad. **A kadicfalvi ecet** bármely bőrecettel versenyez. Kapható a kadicfalvi ecetgyárban és minden jobb fűszerkereskedőnél. Hamisításoktól óvakodjunk.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, a Kosuth-utca 85. sz ház, 635c2. hrsz. ingatlan 830.82 négyszögöl területtel, szabad kézből eladó. Értekezni lehet: Kárpáti Balintnál Szentimre-utca 27. sz. alatt.

Butor-raktár

Székelyudvarhelyt.

Alólirott a nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy dusan berendezett

butor-raktárunkban

nagy választék van mindennemű butorokban. Modern, faragott és egyszerűbb teljes berendezések

háló és ebédlőkben

és kaphatók minden egyes butor darabok, töltött butorok, svábel ágyak, garnitúrák, iroda berendezések, ágybetétek (matracok) és mindenféle szőnyegek, függönyök és draperiák,

asztal és ágyterítők

s többfajta hajlított székek és mindenféle esztendő tárgyalos áruk ...

Tőlünk vásárolt minden egyes butor darabért egy évi felelősséget vállalunk, mi elég garancia arra, hogy raktárunkban kizárólag csak elsőrendű butort árusítunk ...

Ez feljogosít arra, hogy a kinek butor szükséglete van, raktárunk megtekintését melegen ajánljuk.

:: Teljes tisztelettel ::

Balázs Károly és Balásy Mihály.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt. 1909.